

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos Seimui

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2013 METŲ VALSTYBĖS FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ IR VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMO

2014 m. rugsėjo 30 d. Nr. 9-46
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 134 straipsniu, Seimo statutu, Valstybės kontrolės įstatymu ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu atlikome 2013 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ir 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo auditą. 2013 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį sudaro valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.

2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas į valstybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenų ir valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindu. 2013 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsoliduojant valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas.

Vadovybės atsakomybė

Lietuvos Respublikos finansų ministras yra atsakingas už valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus bei valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą. Už valstybės biudžeto asignavimų naudojimo teisėtumą, asignavimų naudojimą ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, programose nustatytų tikslų pasiekimą ir žemesniojo lygio ataskaitų rinkinių sudarymą atsakingi asignavimų valdytojai ir ministrų valdymo sričių įstaigų, vykdančių atitinkamo asignavimų valdytojo programas, vadovai. Valstybės biudžeto vykdymą organizuoja Vyriausybė, valstybės biudžeto kasos operacijų vykdymą – Finansų ministerija per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas. Mokesčių ir kitų įmokų į valstybės biudžetą apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja Mokesčių administravimo įstatymu įgaliotos institucijos.

Finansų ministerijos pareiga – pasibaigus biudžetiniams metams iki kovo 15 dienos metinį valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį pateikti Vyriausybei, iki liepos 31 dienos – Valstybės kontrolei, o iki spalio 1 dienos Vyriausybei pateikti metinį valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį. Vyriausybė, pritarusi šiems rinkiniams, iki spalio 10 dienos teikia juos Seimui.

Finansų ministerija 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį Vyriausybei pateikė 2014 m. kovo 12 d., o 2013 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį Valstybės kontrolei pateikė 2014 m. rugpjūčio 6 d.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktais auditais, pareikšti nuomones dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumo, valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumo ir valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo ir ne vėliau kaip iki spalio 1 dienos Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 dienos Seimui pateikti valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės biudžetas vykdytas laikantis teisės aktų.

Audito metu vertinome, ar 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir 2013 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengti pagal teisės aktų reikalavimus, ar juose nėra reikšmingų iškraipymų, lyginant jų duomenis su valstybės biudžeto asignavimų valdytojų / viešojo sektoriaus subjektų pateiktais ataskaitų rinkiniais ir kitais Finansų ministerijos duomenimis, iš kurių jie buvo sudaryti. Siekdami gauti pakankamą užtikrinimą dėl minėtų ataskaitų rinkinių teisingumo ir valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo, suplanavome ir atlikome valstybės institucijų / įstaigų, panaudojusių 93,8 proc. valstybės biudžeto asignavimų, finansinius (teisėtumo) auditus, Valstybės išdo, Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo auditus, taip pat atlikome pagrindines audito procedūras kitose įstaigose, kurių duomenys konsoliduoti į valstybės biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, bei Finansų ministerijoje, kuri atsakinga už šių rinkinių parengimą.

Audito metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme 2013 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimo ir pateikimo bei 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo vertinimus. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Audituotų ataskaitų duomenys:

- valstybės biudžeto pajamos – 24 491,2 mln. Lt;
- panaudoti valstybės biudžeto asignavimai – 25 147,5 mln. Lt;
- iš viso turto 2013 m. gruodžio 31 d. – 156 177,2 mln. Lt.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrindas

Valstybinės mokesčių inspekcijos parengtoje Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitoje (formoje Nr. 1-VP) nurodyti duomenys apie pajamas pagal rūšis yra netikslūs, todėl negalime patvirtinti, kad 69 proc. (16 897,6 mln. Lt) valstybės biudžeto pajamų 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje atskleista laikantis pajamų ekonominės klasifikacijos (žr. ataskaitos II d. 1 sk., 14 p.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo pagrindas

1. Valstybės institucijose (įstaigose) įvertinę valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumą nustatėme, kad 84,7 mln. Lt (0,3 proc. visų valstybės biudžeto asignavimų) buvo panaudota pažeidžiant teisės aktus, reglamentuojančius lėšų skyrimą ir naudojimą, viešuosius pirkimus, valstybės kapitalo investicijas, darbo užmokesčio ir kitų išmokų mokėjimą bei kt. (žr. ataskaitos III d. 2.1 poskyrį, 29–30 p.).

2. 45,8 mln. Lt valstybės biudžeto išlaidų apmokėta tiesiogiai iš skolintų lėšų, neperskirsčius jų per valstybės biudžetą, todėl šios išlaidos neįskaitytos į 2013 m. panaudotus valstybės biudžeto asignavimus – 25 147,5 mln. Lt. Dėl šios priežasties 2013 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas nesilaikant Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo – jame nurodytos ne visos valstybės biudžeto išlaidos (žr. ataskaitos III d. 2.2 poskyrį, 31 p.).

3. Valstybės institucijos ir įstaigos nesilaikė teisės aktuose nustatytos tvarkos, nes valstybės kapitalo investicijoms, kurios nebuvo įtrauktos į Valstybės investicijų 2013–2015 metų programą, 2013 metais panaudojo 26,7 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų. Dėl minėtų priežasčių 2013 metų Valstybės investicijų programos vykdymo ataskaita nerodo visų valstybės investicijų – joje nurodyti 26,7 mln. Lt mažesni (4 135,1 mln. Lt) vykdymo duomenys (žr. ataskaitos III d. 2.4 poskyrį, 33–36 p.).

4. Valstybės biudžeto dotacijų dydžiai savivaldybėms tvirtinami atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme. Vyriausybė 2013 metų laikotarpiu perskirstė asignavimus tarp asignavimų valdytojų vykdomų programų ir 20,8 mln. Lt papildomai skyrė savivaldybėms socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti. Atsiradus didesniai (negu patvirtintas įstatyme) valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų poreikiui ir Vyriausybei nusprendus papildomai 20,8 mln. Lt lėšų skirti savivaldybėms, turėjo būti keičiamas 2013 metų biudžetas, tačiau to nebuvo padaryta (žr. ataskaitos III d. 2.3 poskyrį, 31–32 p.).

5. Finansuojant Susisiekimo ministerijos Kelių priežiūros ir plėtros programą nesilaikyta 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytų sąlygų – programai finansuoti 2013 metais panaudota 3,1 mln. Lt daugiau valstybės biudžeto pajamų nei priklausė ir atitinkamai mažiau lėšų skirta bendroms biudžeto reikmėms. Nepaisant to, kad 2012 metais buvo nustatytas analogiškas pažeidimas, į 2013 metus perkeltas 3,1 mln. Lt įmokų likutis, kuris turėjo likti valstybės biudžete. (žr. ataskaitos III d. 1.2 poskyrį, 26 p.).

6. Nustatėme atvejų, kai įstaigos nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes programų išlaidoms dengti pirmiausia naudojo ne biudžetinių įstaigų pajamų įmokas, o valstybės biudžeto asignavimus, tai lėmė 2,8 mln. Lt didesnius į 2014 metus keliamų lėšų likučius. Dalis įstaigų laiku neperskaičiavo gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio dydžio, todėl negavo 0,1 mln. Lt joms priklausančių pajamų (žr. ataskaitos III d. 1.2 poskyrį, 26–27 p.).

7. Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento išlaidos, susijusios su valstybės įmonei Turto bankui mokamu atlygiu už mokestinės nepriemokos išieškojimą, nėra

planuojamos ir įtraukiamos į valstybės biudžeto asignavimus ir jomis nepagrįstai mažinamos į biudžetą pervedamos mokesčių ir kitų įmokų pajamos. Dėl šios priežasties 2013 metų valstybės biudžeto išlaidos sumažintos 1,1 mln. Lt, atitinkamai sumažintos ir biudžeto pajamos (žr. ataskaitos III d. 1.1 poskyrį, 25 p.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės biudžeto vykdymo teisėtumo

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, 2013 m. valstybės biudžetas visais reikšmingais atžvilgiais vykdytas vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais valstybės biudžeto lėšų naudojimą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrindas

1. Į valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį konsoliduotose žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų ataskaitose nustatėme reikšmingų neištaisytų duomenų iškreipimų, įskaitant sumas, kurių teisingumo negalime patvirtinti. Nustatyti duomenų iškreipimai turi įtakos visiems Valstybės konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos straipsniams, išskyrus Biologinio turto straipsnį. (žr. ataskaitos II d. 2 skyrių, 16–20 p.).
2. Finansų ministerija, rengdama valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, darė konsolidavimo įrašus. Negalime patvirtinti dalies šių įrašų teisingumo (žr. ataskaitos II d. 2 skyrių, 19 p.).
3. Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateikta ne visa pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus privaloma pateikti informacija (žr. ataskaitos II d. 2 skyrių, 20–21 p.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, 2013 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą į valstybės grupę įtrauktų viešojo sektoriaus subjektų 2013 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2013 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su Valstybinio audito ataskaita, kurioje pateikta šią išvadą pagrindžianti informacija ir rekomendacijos.

Valstybės kontrolierė

Giedrė Švedienė